

**Szakmai és közéleti tevékenység a
nemzeti elkötelezettségű,
környezetbarát energiapolitika
kidolgozásának segítésére,
népszerűsítésére és védelmére, a
közjó érdekében.**

Járosi Márton:

AZ ENERGIA UNIÓ ÉS A TAGÁLLAMI FELELŐSSÉG

„Az igazságos átmenetről az energiaiparban
a kelet-közép európai régióban”
konferencia

2017. november 28.

Aquaworld Resort Budapest

TAGÁLLAMI FELELŐSSÉG

- ❖ **Civilizációnk hajtóanyaga az energiafogyasztás.**
- ❖ A felelős kormánynak minden időben biztosítani kell ezt a hajtóanyagot.
- ❖ **A „felelősség”: az energia biztosítása** az igényelt helyszínen, az igényelt mennyiségben, az igényelt időpontban és időtartamban.
- ❖ **Felelősségünk, az élhető környezetet megőrzése** az utánunk következő generációk részére. Ezzel viszont ellentétesen hat a kapitalista társadalmi berendezkedés.
- ❖ Kérdés, hogy a környezeti beavatkozások minimalizálása a kapitalista terjeszkedő, és a termelést/fogyasztást/profitot maximalizáló folyamatok közötti konfliktus feloldható-e.

AZ EU ENERGIAPOLITIKAI CÉLKITŰZÉSEI

- ❖ A célkitűzések elsősorban **gazdaságpolitikai** természetűek.
- ❖ **Energiakereskedelem, az árak liberalizálása.**
- ❖ **Egységes, uniós energiapiac.**
 - A fogyasztók **korlátozás nélküli hozzáférése** az energiához.
 - **Szabad energiaszolgáltató választás.**
 - A villanypiac klímapolitika alá rendelése, **megújuló energiatermelés.**

AZ EU ENERGIAPOLITIKÁJÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI

- ❖ **A megújuló program finanszírozására csak a gazdagabb tagállamok képesek.**
- ❖ A gazdagabbak technológiai importja rontja a kisebbek saját belső kereskedelmi mérlegét.
- ❖ A gazdagabb tagállamok látszólag - a megújulók állami támogatása révén - „olcsóbb” áramhoz juttatják a szegényebbeket.
- ❖ **A szegényebb államok saját energetikai képességei az olcsó (a gazdagabb, tehetősebb tagállamok fogyasztói által támogatott) export árammal leépülnek.**
- ❖ A megújuló áramot az EU piacain bárhol **szabadon értékesítő cégek** és államok idővel „átveszik” az exportjukkal meghódított, piacokat. ⁵

AZ EU ENERGIAPOLITIKÁJÁNAK KRITIKÁJA-1

- ❖ Extrém módon eltérő lehetőségek és technológiák közül kell kialakítani a tagállamoknak az energia kosarukat.
- ❖ A szén- és atomerőművek leállítása politikai indíttatású, nem piaci alapú - erőltetett és mesterséges.
- ❖ A megújuló energiaforrásokra épülő technológiák finanszírozása erőltetett, miközben a **piaci ösztönzők teljes mértékben hiányoznak.**
- ❖ A megújuló energiaforrások terjedésével egyre nagyobb arányban **szabályozhatatlan áram érkezik a piacra.**
- ❖ A villamos energia nem tárolható, ennek köszönhetően **a rövid távú határköltés aránytalanul nagy hatással van a rendszer működésére és a termék árára.** A bankok ezért nem adnak hitelt a túlzott megtérülési kockázat miatt, így a beruházások ellehetetlenülnek.
- ❖ Szükséges lenne egyfajta kapacitás piaci elem beépítése az energetikai beruházások megtérülésének biztosítása érdekében.

AZ EU ENERGIAPOLITIKÁJÁNAK KRITIKÁJA-2

- ❖ **Meg kellene szüntetni** bármilyen piactorzító beavatkozást, támogatást, így pl. **a megújuló energiaforrások állami támogatását.**
- ❖ Az „igazságos átmenetet” emlegető **energia csomagok** nem tisztelik az energiapiacok egyedi sajátosságait, csak a nagykereskedői piacokra koncentrálnak; a **végfelhasználó érdekeit teljesen figyelmen kívül hagyják.**
- ❖ **Nem veszik figyelembe a tagországok közötti egyenlőtlen indulási feltételeket,** az EU keleti részének az EU átlagos GDP termelő képességéhez való felzárkóztatás szükségességét.
- ❖ **Az EU energiapolitikájának a tagországok szuverén energiapolitikáira kellene épülnie** és nem fordítva.
- ❖ Szükséges egy hazai energiaforrásokon alapuló **minimum hazai beépített kapacitás,** az energiainport minimális szinten tartása.

MUNKAERŐ PIACI KÖVETKEZMÉNYEK - 1

Gondolat kísérlet

- ❖ **A nagy gazdasági/politikai befolyással bíró tagállamok érdeke az, hogy minden energiát, lehetőség szerint ők állítsák elő, vagy osszák el, és ezzel automatikusan maguk alá gyűrik a gyenge gazdasági erővel rendelkező tagországokat.**
- ❖ Ha az egyes energiakereskedők ott vásárolnak, ahol akarnak energiát – ez az uniós elvekkel teljesen szinkronban van, és a fogyasztó számára előnyös, – akkor a drágábban termelő kelet és közép-kelet európai országok energiaszektorát teljesen tönkreteszik: **„a nagy hal megeszi kis halat”.**
- ❖ A gyenge, leépülő országok energia szektoraiban kialakulna egy **munkaerő felesleg**, elindul a munkanélküliség növekedése, ami megállíthatatlan lesz, mivel az energia szektor csúcs-iparág, ezért az alá szerveződő beszállítói hálózat is szenvedni fog. **Csökken a termelés! Nő a munkanélküliség!**

MUNKAERŐ PIACI KÖVETKEZMÉNYEK - 2

Gondolat kísérlet

- ❖ Fokozatosan, lassan megszűnik az energetikai iparág (mint Magyarországon a cukor- vagy húsipar). Mindezzel **eltűnik** egy olyan erőssége az országnak, a gazdaságnak, amely egy ország, egy **nép túlélésének a záloga**.
- ❖ Szinte mindennek az ára növekedni fog, - annak ellenére, hogy olcsóbb az energia-, mivel a kiesett GDP-t kénytelenek adóval pótolni. **Nőnek az árak, nő az infláció!**
- ❖ **Csökken a fogyasztás!** Ez további GDP csökkenéshez vezet. Ez pedig további adóemeléseket von maga után. Kialakul az ördögi kör.
- ❖ Az **elvándorlás**, a képzett munkaerő elszívása Nyugat Európába további demográfiai, nyugdíj és megélhetési problémákat fog okozni. csökken a befizetett TB és nyugdíjjárulék, **csökken a lakosság létszáma!**

KÖVETKEZTETÉSEK -1

- ❖ **Nincs energiaunió, az ellátásbiztonságot/felelősséget az uniós szabályozás nem garantálja, annak megteremtése/viselése tagállami hatáskör.**
- ❖ **Az uniós szabályozás gyakorlatilag csak a már megtermelt/beszerzett energia kereskedelmével, a szállító/elosztó infrastruktúra kérdéseivel foglalkozik.**
- ❖ **A rövid távú határkölségre alapozott piaci szabályozás nem biztosítja a szükségessé váló új kapacitások létrehozását.**
- ❖ **Új kapacitások gyakorlatilag csak tagállami garanciával létesülhetnek.**
- ❖ **A kisebb tagállamok energiapolitikai érdekei az EU bürokrácia dzsungelében nehezen érvényesíthetők, viszont a nagyok által korlátozhatók.**

KÖVETKEZTETÉSEK - 2

- ❖ Az uniós szabályozásnak nem célja az egyes régiók közötti különbségek kiegyenlítése ezért **a nagyok erőfölénye érvényesül.**
- ❖ **Az uniós jogi eszközök nem elégségesek a kisebb tagállamok érdekeinek védelmére.**
- ❖ A környezetvédelmet a szénmentes/zöld energia-termelésre egyszerűsítve, **a megújulókat indokolatlanul felértékelik, kivonják a piaci szabályozás hatálya alól.**
- ❖ **A szén- és atomerőművek leállítása politikai indíttatású,** középtávon az energiaellátás biztonsága csak a fosszilis energiatermelés fenntartásával lehetséges
- ❖ **Az emberiség számára szükséges energiát** – ha nem csökkenti a fogyasztását - évezredes távlatban, a mai tudásunk szerint, **csak az atomenergia tudja biztosítani.** Az ehhez szükséges "nyersanyag" rendelkezésre áll.

A SZAKSZERVEZETEK SZEREPE/LEHETŐSÉGEI AZ UNIÓS ENERGIAPOLITIKÁBAN

- ❖ **Az uniós szabályozás a (privát) tőketulajdonosok érdekeit szolgálja, nem fogyasztóbarát.** Ez megnöveli a szakszervezetek felelősségét.
- ❖ **Az EPSU következetesen kiállt a villanypiacok liberalizálása ellen, de nem ért el átütő sikert.**
- ❖ **Az unióban gyenge a szakszervezeti érdekérvényesítés.**
- ❖ **Különösen nehéz helyzetben vannak a később csatlakozott kelet-közép európai országok. A V4-ek keretében elmélyülő együttműködést szakszervezeti eszközökkel is segíteni kell.**

ÉSZREVÉTELEK AZ EPSU: NYILATKOZAT AZ IGAZSÁGOS ÁTMENETRŐL AZ ENERGIAPARBAN C. DOKUMENTUMHOZ:

- ❖ **Nem reális** hogy *„Az ágazat tartja azt a célkitűzését, amely 2050-re kívánja elérni a szén-dioxid mentes energiatermelést.”*
- ❖ **A széndioxid mentesítés nem biztosítja** *„az európai gazdaság”* ... hosszú távú *„növekedését és a minőségi foglalkoztatást”*.
- ❖ **Nincs definiálva, hogy mi az „igazságos átmenet”!**
- ❖ Új munkahelyek a megújuló energetikai eszközöket importáló, fejlett országokban jönnek létre, **az exportáló országokban munkahelyek szűnnek meg.** (*„előnyugdíjazás”, „átképzés”*)
- ❖ **Állami beruházásokra van szükség”,** vagyis az energiapiac nem garantálja az *„igazságos”* átmenetet.

ÉSZREVÉTELEK AZ EVDSZ – BDSZ ÁLLÁSFOGLALÁSHOZ

- ❖ Helyesen mutat rá a **tagállamok eltérő (energetikai) adottságaira.**
- ❖ A magyar Nemzeti Energia Stratégiával (NES) összhangban:
 - **„Az általunk támogatható energiapolitika prioritást kell, hogy biztosítson a hazai erőforrások (energiahordozók, a beépített kapacitások, a humán-erőforrások) felhasználásának.”**
 - **„Szolgálnia kell az energia szektor és szolgáltatás, valamint az energia szektor munkahelyeinek biztonságát,”**
 - **„Az EU támogatási rendszerében helyet kell kapnia az országonként eltérő energia ellátás függetlenségét szolgáló egyenszilárdságú támogatási rendszereknek, melyeknek nem lehet kizárólagos eleme, hogy piac-idegen módon támogatják megújuló energiatermelést. A támogatási rendszerben helyet kell, hogy kapjon pl. a tisztaszén technológiák támogatása is.**

KÖSZÖNÖM FIGYELMÜKET!